

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 380/14

KLAGER: Ultralydklinikken as ved Dag Harald Hovind
ADRESSE: Postboks 241, 1362 Lysaker (post@ultralydklinikken.no)
PUBLIKASJON: Varden
PUBLISERINGSDATO: 09.08.2014 (nett + papir)
STOFFOMRÅDE: Helse
SJANGER: Nyhet, mening
SØKERSTIKKORD: Tittelbruk, kontroll av opplysninger
REGISTRERT: 04.12.2014
BEHANDLET I PFU: 25.08.2015
BEHANDLINGSTID: 261 dager
KLAGEGRUPPE: Bedrift
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Varden publiserte **lørdag 9. august 2014** flere nyhetsoppslag og en lederartikkel om Ultralydklinikken as.

Hovedoppslaget hadde tittel:

«- **Klinikk i Skien gir ulovlig ultralyd**», med ingress:

«**Gynekolog, jordmor og en tidligere ansatt mener Ultralydklinikken i Skien gjør undersøkelser av gravide som de verken har kompetanse eller lov til å gjøre.**»

I teksten får klinikken kraftig kritikk fra helsepersonell, og det opplyses at fylkeslegen har opprettet tilsynssak.

«- **Uforsvarlig og til skade for pasientene, raser jordmor Tove Nordahl.**»

Det fremgår at jordmoren sammen med en gynekolog driver klinikken Kvinnedoktor i Tønsberg, og at disse har klaget Ultralydklinikken inn for Helsetilsynet og fylkeslegen i Telemark. De mener klinikken gjør vurderinger på lik linje med en lege, uten å være det.

De får støtte fra en tidligere ansatt som angivelig var instruert om å foreta fostermålinger i strid med regelverket.

Varden trekker også frem et enkelt eksempel, der en pasient med en uavklart tilstand ble sendt hjem i stedet for å bli henvist videre til lege.

Av artikkelen fremgår at Ultralydklinikken as drives av en som er utdannet radiograf og sonograf, og de intervjuede stiller flere spørsmål ved driften og den faglige bakgrunnen.

I et oppslag intervjues også fylkeslegen, som bekrefter at etaten har fått de tre klagene, og vil vurdere lovligheten av ultralydvirksomheten. Artikkelen har tittel:

«Fylkeslegen gransker.»

En tredje nyhetsartikkel har tittel:

«- Jeg driver forsvarlig»

Sonografen redegjør der for sin utdanning, og sier han driver flere klinikker i Norge, alle innenfor helsepersonelloven. Hvis undersøkelsene avdekker noe unormalt hos den undersøkte, er klinikken nøye på å henvise videre til spesialist eller fastlege.

Han blir også konfrontert med enkelttilfellet der en pasient ikke ble henvist videre, og vedgår at dette tilfellet var uheldig og at klinikkens rutiner ikke var fulgt i det tilfellet. Det beklager han.

De tre nyhetsartiklene gjengis også på Vardens nettside.

Endelig bringer Varden samme dag en lederartikkel under tittelen:

«Ultralyd må granskes»

Her gjengis hovedinnholdet i klagene mot Ultralydklinikken, og lederen avslutter med:

«Det er derfor viktig at det slås alarm og at Ultralydklinikkens virksomhet granskes. Tvilen om lovlighet og forsvarlighet må feies til side. Vi må kunne stole på helsetjenestene - også private.»

KLAGEN:

Klager er Dag Harald Hovind som eier og driver Ultralydklinikken as.

Han viser til at han har kompetanse som radiograf, og er autorisert som helsepersonell i Norge. Han opplyser også om at han er videreutdannet som sonograf. Loven setter rammer for hva han har lov til å gjøre, og hva som ville krevet annen medisinsk kompetanse. Hans virksomhet utfordrer ikke disse grensene, mener han. Dette skillet er også tydelig forklart på klinikkens hjemmesider.

Han mener hovedtittelen om «Klinikk i Skien gir ulovlig ultralyd» er i strid med Vær Varsom-plakatens punkt 4.1 om å legge vekt på saklighet i innhold og presentasjon, og punkt 4.4 om å sørge for at det er dekning i stoffet for overskrifter m.v.

Overskriften kommer opp hvis man søker på nettet, er til skade, og klager mener oppslaget har ført til færre klienter.

Klager mener artikkelen er tendensiøs, og slår fast at klinikken i Skien handler ulovlig – uten at avisen underbygger dette med bevis. Flere av påstandene er feil, og de fremsettes av en tidligere ansatt og en konkurrent.

«Varden fremsetter påstandene uten å undersøke nærmere om påstandene er korrekte», skriver klager.

Klager synes enkeltksempelen om en pasient som ble hjemsendt uten henvisning ikke er egnet til å belyse kompetanseproblematikken. Klinikken beklager å ha gjort en feil ved ikke å følge egne rutiner, men den feilen ble begått av en som er utdannet lege og gynekolog, men som ventet på norsk autorisasjon. Denne ansatte sluttet etter episoden, og er dessuten identisk med en av klagerne til fylkesmannen og ett av intervjuobjektene i Varden.

Klager mener det ikke er nok at det er «samsvar mellom artikkel og overskrift, hensett til påstandene, men man må i denne sammenheng legge til grunn at det også skal være samsvar mellom overskriften som skapes av innholdet, og sannhetsgehalten i dette.»

Klager anfører også at lederartikkelen burde vente med å slå fast ulovligheter og å kreve granskning, inntil fylkesmannen hadde truffet sin avgjørelse om klagen.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Varden opplyser at klager ikke har kontaktet redaksjonen før klagen til PFU ble innsendt. Hans syn på saken har derfor vært ukjent for redaksjonen.

I sitt tilsvare avviser Varden hovedpunktet i klagen, nemlig at overskriften konstaterte at klinikken drev ulovlig. «Dette er uriktig», skriver Varden. Klager har utelatt sitatsstreken som indikerer at dette er en mening eller ett sitat. Inngressen i saken er slik: «Gynekolog, jordmor og en tidligere ansatt mener Ultralydklinikken i Skien gjør undersøkelser av gravide som de verken har kompetanse eller lov til å gjøre». Sammenholdt med inngressen i saken, finner vi ikke at det er hold i klagers påstand om at Varden «i den aktuelle artikkelen slår fast at Ultralydklinikken i Skien handler ulovlig.»

Det fremgår tydelig at dette er meninger til de to intervjuobjektene. Og det fremgår at det er disse som har klaget til Fylkeslegen, skriver Varden.

Klagers punkt om at lederen tar til orde for granskning, er like viktig som det er opplagt; virksomheten er jo blitt klaget inn for fylkeslegen.

«Klager har naturligvis rett i at vi har en plikt til å utvise kildekritikk. Slik vi forstår klager, er det Vardens oppgave å føre sannhetsbevis for innholdet i ytringene til intervjuobjektene og klagen til Fylkeslegen, og at det ikke ville være mulig å omtale saken uten dette. » Avisen tar opp helt sentrale spørsmål om faglighet og forsvarlighet. Etter Vardens skjønn er det helt naturlig å gjengi innholdet i en klage til Fylkeslegen, og la klagerne komme til orde, på samme måte som den innklagede virksomheten får anledning til å imøtekomme (menes: imøtegå) disse påstandene.

Avisen mener klager gjør et poeng av at det publiseres før endelig avgjørelse foreligger fra Fylkeslegen. En slik tilnærming ville fullstendig forhindre norsk presse i å omtale pågående klagesaker som sådan. Avisen finner det unødvendig å påpeke det opplagte: At det må være opplagt at en klagesak kan omtales, på samme måte som et (potensielt) kriminelt forhold må kunne omtales uten at det foreligger en rettskraftig dom, skriver Varden i sitt tilsvaer.

For øvrig miner Varden om at klager har fått bred og god anledning til samtidig imøtegåelse.

Klageren har ikke ytterligere anførsler, ut over å tilføye at Fylkeslegen har henlagt saken uten å finne «at vår virksomhet ikke drives i henhold til lover og forskrifter»

Varden sier i sitt annet tilsvaer at de ikke var klar over Fylkeslegens vedtak. Avisen mener klager gjengir denne upresis, hvor kjernen er at fylkesmannen finner at Ultralydklinikken driver en virksomhet som kan sammenlignes med skjønnhetssalonger og lignende behandlingsformer, og derved ikke er underlagt Fylkesmannens tilsynsansvar.

Fylkesmannens merknader er vedlagt, og konkluderer med at han ikke har grunnlag for å konstatere at autorisert radiograf Dag Harald Hovind har brutt pliktbestemmelsene i helsepersonelloven.

Fylkesmannen har både før og etter klagen hatt henvendelser fra jordmoren om at Ultralydklinikken driver lovstridig. Fylkesmannen bemerker dessuten at to av klagerne, gynekologen og jordmoren, er ektefeller, og i fellesskap driver to virksomheter «som til en viss grad representerer en konkurrent». På deres nettside fremholdes hvordan de to driver en medisinsk lege-spesialist virksomhet. «Dette er stor forskjell mot andre aktører som f.eks sonograf...», heter det på nettsiden til gynekologen/jordmoren.

